

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2017-01-20
Stockholm

Mål nr
M 2008-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-02-17 i mål nr M 10-15, se bilaga A

KLAGANDE

von Görtz Vind AB, 556812-3169
Landsvägen 29
271 98 Ystad

Ombud:RL och MK

MOTPART

Ystad - Österlenregionens miljöförbund
Gladanleden 2
273 36 Tomelilla

SAKEN

Försiktighetsmått för vindkraftverksamhet på fastigheterna X och Y i Ystads kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Ystad - Österlenregionens miljöförbunds yrkande om ändring av mark- och miljödomstolens dom.
2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt:

Första stycket i punkten 1 i Ystad - Österlenregionens miljöförbunds föreläggande ska ha följande lydelse:

Ljudet från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid fastigheten XX än 37 dB(A)

Dok.Id 1298897

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

samt 40 dB(A) vid övriga bostäder. Kontroll ska ske genom närfältsmätning och beräkning eller genom immissionsmätningar vid närmast belägna bostäder så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter miljöförbundets begäran. Kontrollerna ska utföras av en ackrediterad firma och enligt Naturvårdsverkets rekommendationer.

3. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

von Görtz Vind AB (bolaget) har yrkat att punkten 1 i Ystad-Österlenregionens miljöförbunds beslut ska ha följande lydelse:

Buller från vindkraftverksamheten får inte under någon del av dygnet överstiga 40 dB(A) vid bostäder. Ett överskridande av villkoret ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att villkoret ska kunna innehållas.

Kontroll av den ekvivalenta ljudnivån ska ske så snart det föreligger förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer.

Bullermätningen ska utföras enligt standardiserade metoder och av någon som är ackrediterad för uppgiften eller har motsvarande goda kunskaper inom mätning och beräkning av ljud från vindkraftverk.

Om Mark- och miljööverdomstolen skulle anse att mark- och miljödomstolens dom ska fastställas, har bolaget yrkat att tredje stycket i punkten 1 i föreläggandet avseende funktion för loggning av driftinställning/mode ska utgå.

Ystad - Österlenregionens miljöförbund (miljöförbundet) har motsatt sig bolagets yrkanden och yrkat att länsstyrelsens beslut ska fastställas.

UTVECKLANDE AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört i huvudsak följande:

Ett byte av verksamhetsutövare utgör inte någon sådan ändring av verksamheten som kräver nytt tillstånd eller ny anmälan. Som mest kan det av formella skäl krävas att föreläggandet genom beslut förordnas gälla oförändrat gentemot den nya verksamhetsutövaren. Såvida det inte föreligger andra skäl som motiverar en ändring ska det således i det aktuella föreläggandet endast föreskrivas att tidigare meddelade försiktighetsmått gäller mot bolaget. Något behov av att med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken föreskriva ytterligare försiktighetsmått finns inte i detta fall. Inte heller föreligger några klagomål som skulle motivera föreläggandet. Det finns således inte

stöd i 26 kap. 9 § miljöbalken för de aktuella försiktighetsmått. Detta stämmer också överens med att gynnande förvaltningsbeslut inte hur som helst kan ändras till enskildas nackdel, en princip som gäller även ett beslut med anledning av en anmälan. Det är viktigt att det klargörs att en överlåtelse av verksamheter inte kan innebära nya strängare krav.

Det saknas skäl att reglera bullret på annat sätt än att verksamheten ska innehålla en högsta ljudnivå vid bostad om 40 dB(A). En tillståndshavare ska ha rättsliga och faktiska förutsättningar för att klara ett föreskrivet villkor. För att gemensamma villkor enligt 16 kap. 8 § miljöbalken ska kunna föreskrivas krävs samtycke från berörda verksamhetsutövare. Bestämmelsen torde gälla även anmälningspliktiga verksamheter. Något samtycke föreligger inte i detta fall. Ljudnivån ska vara relaterad till den egna verksamheten och bolaget ensamt ska kunna innehålla kraven.

Det är enbart bolaget som har överklagat mark- och miljödomstolens dom varför en ändring enligt miljöförbundets inställning skulle strida mot principen om förbud mot reformatio in pejus.

Maximala bullervärdet från bolagets verksamhet uppgår vid bostaden på fastigheten XX till 40 dB(A). Detta värde gäller dock enbart vid sydlig vind. Vid denna vindriktning finns inte någon beräkningsbar sammanläggning av ljud från vindkraftverken på fastigheterna XY respektive XZ. I vindriktningar med beräkningsbar sammanläggning av buller beräknas bullerbidraget enbart från bolagets verksamhet uppgå till högst 37 dB(A). Ett föreskrivande av ett lägre värde än 40 dB(A) skulle i praktiken innebära en skärpning av det försiktighetsmått som fastställts av mark- och miljödomstolen. Sådan skärpning är inte tillåten. Reglering av buller behöver ske i enlighet med bolagets yrkande.

För det fall Mark- och miljööverdomstolen skulle anse att mark- och miljödomstolens dom ska fastställas ska tredje stycket i punkten 1 i föreläggandet avseende funktion för loggning av driftinställning/mode utgå. Bestämmelsen var utformad i förhållande till den tidigare föreskrivna och av mark- och miljödomstolen upphävda regleringen av källjudet.

Den av bolaget föreslagna utformningen av kontrollbestämmelsen är ändamålsenlig och rimlig.

Ystad - Österlenregionens miljöförbund har anfört i huvudsak följande. Bolaget behöver i detta fall samsas om samma ljudrum med två andra verksamhetsutövare. Det finns därför skäl att reglera källjudet. Föreläggandet innebär inte en begränsning av verksamheten då det bygger på verksamhetsutövarens egna uppgifter om vad verksamheten ska bidra med vad gäller ljudpåverkan. Enligt miljöförbundets erfarenhet stämmer den ljudeffektsnivå som hämtas från leverantör långt ifrån alltid, vilket ger upphov till långdragna tillsynsärenden där ljudnivån överstiger 40 dB (A) vid bostäder och flera verksamhetsutövare samsas om samma ljudutrymme. I sådana fall är det väsentligt att tydligt klargöra tillsynsmyndighetens bedömning och tillse att olägenhet avseende förhöjda ljudnivåer hos närboende inte förekommer.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Ystad - Österlenregionens miljöförbund har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Länsstyrelsen i Skåne läns beslut. Miljöförbundet har inte överklagat mark- och miljödomstolens dom. Den part som inte har överklagat ett avgörande har inte längre möjlighet att få egna yrkanden som syftar till en ändring i sak prövade av domstolen. Miljöförbundets yrkande ska därför avvisas.

Ett beslut om föreläggande om försiktighetsmått har inte samma rättskraft som en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut (jfr 24 kap. 1 § miljöbalken). Vid byte av verksamhetsutövare gäller inte de förelägganden om försiktighetsmått som riktats mot den tidigare verksamhetsutövaren. En tillsynsmyndighet är oförhindrad att vid behov och på eget initiativ besluta om nya försiktighetsmått (se 26 kap. 1 och 9 § miljöbalken). Det har därför inte funnits några hinder för miljöförbundet att besluta om ytterligare försiktighetsmått utöver de som gällt mot den tidigare verksamhetsutövaren.

Den som har förelagts försiktighetsmått ska ha rättslig och faktisk möjlighet att efterfölja föreläggandet. Föreläggandet ska vidare vara utformat så att det klart framgår

vad adressaten ska iaktta för att efterkomma det. Mark- och miljööverdomstolen har i ett antal avgöranden tagit ställning till hur begränsningsvärden för buller ska utformas när buller från flera vindkraftsparker kan påverka samma plats (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolen dom den 21 september 2016 i mål M 10647-15 och den 2 mars 2016 i mål M 1064-15). Av dessa avgöranden framgår att begränsningsvärden för bullret ska bestämmas så att varje verksamhetsutövare ska ha egna ljudnivåvärden att förhålla sig till samt att hänsyn ska tas till buller från andra vindkraftparker i samma område. En fördelning av bullerutrymmet ska då ske på så sätt att varje verksamhetsutövare får egna särskilda villkor med bullervärden som understiger de normala 40 dB(A). Bullervärdena har i nämnda mål bestämts med stöd av ingivna bullerutredningar om kumulativt buller.

Enligt det i målet aktuella försiktighetsmåttet ska ljudet från verksamheten begränsas så att det tillsammans med ljudet från två andra vindkraftverk inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid omgivande bostäder än 40 dB(A). Så som föreläggandet har utformats, uppfyller det inte de krav på tydlighet som gäller för ett föreläggande. Föreläggandets utformning är även olämplig med hänsyn till att verksamhetsutövaren inte kan anses ha någon faktisk eller rättslig möjlighet att påverka det buller som de andra verksamheterna ger upphov till. Av bolagets bullerutredning kring kumulativt buller, som låg till grund för bolagets anmälan om övertagande av verksamheten, framgår att bolagets verksamhet inte får bullra mer än 36,8 dB(A) vid bostaden på fastigheten XX för att det högsta beräknade kumulativa bullret inte ska överstiga 40 dB(A) vid den aktuella fastigheten.

Det är enbart bolaget som har överklagat mark- och miljödomstolens dom. Mark- och miljööverdomstolen är därför förhindrad att ändra den överklagade domen så att ändringen medför en försämring för bolaget. Det står klart att miljöförbundet i sitt beslut föreskrivit bullerbegränsning för den sammantagna bullerimmissionen från samtliga i målet aktuella vindkraftverk och att förbundet har lagt bolagets bullerutredning till grund för sin bedömning. Det finns därför inte några oklarheter kring vilket bullerutrymme som miljöförbundets beslut avser. Med beaktande av ovan nämnd praxis och med utgångspunkt i bolagets egna beräkningar bör det föreskrivas att ljudet från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre

ekvivalent ljudnivå utomhus vid fastigheten XX än 37 dB(A). För övriga omgivande fastigheter finns det enligt bullerutredningen inget påslag från omgivande vindkraftsanläggningar, varför 40 dB(A) kan gälla där. Bolaget har anfört att vid sydlig vind finns det inte någon beräkningsbar sammanläggning av ljud från de övriga vindkraftverken. Av nämnd praxis framgår inte att avvägningar av sådant slag ska göras vid reglering av kumulativt buller. Några omständigheter som medför att en sådan avvägning bör göras i aktuellt mål har inte framkommit. När samma bostäder blir påverkade av flera vindkraftsparker innebär det att dessa tidsmässigt utsätts för flera tillfällen av bullerpåverkan. Det är då rimligt att ljudnivån minskas för dessa fastigheter. Mark- och miljööverdomstolen bedömer alltså med stöd av den befintliga utredningen att 37 dB(A) motsvarar den högsta nivå bolagets bullerimmission faktiskt fått uppgå till med beaktande av den begränsning av den sammantagna bullerimmissionen som underinstanserna beslutat om. Ett sådant förtydligande av försiktighetsmålet som nu sker utgör därför inte någon försämring för bolagets del.

Med hänsyn till det förtydligande som gjorts vad gäller ljudnivån samt med beaktande av att egenkontroll är något som i huvudsak ska ske i den egna verksamheten ska den del av föreläggandet som föreskriver att beräkningen även ska omfatta vindkraftverk på fastigheterna XY och XZ (punkten 1) upphävas. Någon anledning att i övrigt ändra föreläggandet vad avser kontroll har inte framkommit.

Bolaget har yrkat att tredje stycket i punkten 1 avseende funktion för loggning av driftinställning/mode ska utgå, eftersom föreläggandet i den del det avser källjudet har upphävts av mark- och miljödomstolen. Mark- och miljööverdomstolen anser att bolagets egenkontroll inte nödvändigtvis behöver vara kopplad till ett specifikt föreläggande utan även ska ge underlag för kontroll av uppgifter som angetts i anmälan. Frågan om egenkontroll är vidare i huvudsak en tillsynsfråga. Några skäl att upphäva föreläggandet i denna del har alltså inte framkommit.

Mark- och miljödomstolens dom ska således ändras enligt vad som framgår av domslutet. Överklagandet i övrigt ska avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsrådet Roger Wikström, tekniska rådet Yvonne Eklund och tf. hovrättsassessorn Elena Landberg, referent.

Föredragande har varit Helen Agah.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-02-17
meddelad i
Växjö

Mål nr M 10-15

KLAGANDE

von Görtz Vind AB, 556812-3169
Landsvägen 29
271 98 Ystad

Ombud: RL och MK W

MOTPART

Ystad-Österlenregionens miljöförbund
Gladanleden 2
273 80 Tomelilla

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut från den 2 december 2014 i ärende nr 505-29561-2012, se bilaga 1

SAKEN

Försiktighetsmått för vindkraftverksamhet på fastigheterna X och Y i Ystads kommun

---

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut bifaller mark- och miljödomstolen överklagandet, dock endast på så sätt att första meningen om källjud ska tas bort i punkten 1 av miljöförbundets föreläggande. Den första meningen i punkten 1 ska herefter ha följande lydelse.

Ljudet från verksamheten ska begränsas så att det, tillsammans med ljudet från vindkraftverk (två) på fastigheterna XY och XZ inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid omgivande bostäder än 40 dB(A).

Överklagandet i övrigt avslås.

Dok.Id 353390

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Ystad-Österlenregionens miljöförbund (miljöförbundet) beslutade den 29 oktober 2012 att förelägga von Görtz Vind AB (bolaget) att iaktta försiktighetsmått vid bedrivande av verksamhet med vindkraft på fastigheterna X och Y i Ystads kommun. Föreläggandet innebar vissa förändringar av försiktighetsmått som föreskrivits tidigare verksamhetsutövare. Sålunda föreskrevs i en punkt 1 att utöver en tidigare bullerbegränsning till 40 dB (A) vid bostäder begränsades det maximala källjudet från vart och ett av de tre vindkraftverken till 100,0 dB (A). Vidare uppställdes i en punkt 8 krav på ekonomisk säkerhet.

Bolaget överklagade beslutet till länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) och yrkade att föreläggandet skulle upphävas. Länsstyrelsen upphävde punkten 8 i det överklagade beslutet samt ändrade punkt 1 i föreläggandet på så sätt att maximalt källjud bestämdes till 102,1 dB (A). I övrigt avslogs överklagandet.

Bolaget har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen ska ändra länsstyrelsens beslut och föreskriva att punkten 1 i miljöförbundets beslut den 29 oktober 2012 om försiktighetsmått ska ha följande lydelse:

”Buller från vindkraftverksamheten får inte under någon del av dygnet överstiga 40 dB (A) vid bostäder. Ett överskridande av villkoret ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att villkoret ska kunna innehållas.

Kontroll av den ekvivalenta ljudnivån ska ske så snart det föreligger förändringar i verksamheten som kan medföra ökande ljudnivåer.

Bullermätningar ska utföras enligt standardiserade metoder och av någon som är ackrediterad för uppgiften eller har motsvarande goda kunskaper inom mätning och beräkning av ljud från vindkraftverk.”

Som skäl för yrkandet har bolaget anfört i huvudsak följande. I augusti 2009 anmälde von Görtz Cultura att man ämnade uppföra tre vindkraftverk på fastigheterna

X och Y i Ystad kommun. Miljöförbundet beslutade den 28 januari 2010 om föreläggande om att vidta för verksamheten sedvanliga åtgärder och försiktighetsmått. Miljöförbundet beslutade även att klassa verksamheten som C-verksamhet. Verksamheten bedrivs idag av von Görtz Vind AB. Någon ändring av verksamheten har inte skett och upplysning om ny verksamhetsutövare har lämnats in till miljöförbundet. Mot bakgrund av detta har miljöförbundet beslutat om försiktighetsmått för samma verksamhet. Det nya beslutet innebär att bullervillkoret ändras till att, utöver en föreskrift om att 40 dB (A) ska innehållas vid bostäder, även innehålla en reglering av vindkraftverkens källjud.

Länsstyrelsen har i sitt beslut angivit att syftet med att anmäla ägarbyte är att uppmärksamma tillsynsmyndigheten på att de förelägganden om försiktighetsmått som riktats mot tidigare verksamhetsutövare inte längre gäller, varför det kan bli aktuellt att utfärda nytt föreläggande riktat till den nya verksamhetsutövaren.

Bolaget noterar inledningsvis att det följer direkt av lagtext att ett byte av verksamhetsutövare inte utgör någon sådan ändring av verksamheten som kräver vare sig nytt tillstånd eller ny anmälan. Det stadgas endast att en ny verksamhetsutövare snarast ska upplysa tillståndsmyndigheten om det ändrade förhållandet. Någon sanktion finns inte heller i miljöbalken för det fall upplysning inte lämnas. Identiteten av verksamhetsutövaren saknar betydelse. Hela tillstånds- och anmälningsplikten enligt 9 kap 6 § miljöbalken, 1 kap. 10-11 §§ miljöprövningsförordningen samt 22 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är knuten till viss åtgärd eller viss verksamhet. Den anmälda verksamheten ska således bedrivas i enlighet med anmälan och beslutade försiktighetsmått oberoende av vem som är verksamhetsutövare. Upplysning om ny verksamhetsutövare innebär således inte att en ändring av verksamheten har skett som föranleder att nya försiktighetsmått behöver föreskrivas för verksamheten.

Den möjlighet som finns för miljöförbundet att meddela ändrade eller ytterligare föreskrifter om försiktighetsmått framgår av 26 kap. 9 § miljöbalken. Dessa får dock inte vara mer ingripande än vad som behövs i det enskilda fallet. Behov av att

meddela ytterligare föreskrifter avseende buller för vindkraftverksamheten finns inte i aktuellt fall. Inte heller föreligger några klagomål som skulle motivera föreläggandet.

Även om ett beslut efter en anmälan inte har samma rättsverkan som ett meddelat tillstånd utgör beslutet ändå en tillåtlighetsprövning (jfr. Miljödomstolens vid Växjö tingsrätt dom den 5 september 2012 i mål M 4713-11). Miljöförbundets prövning som ledde fram till beslutet den 28 januari 2010 utgjorde en prövning av den vindkraftverksamhet som idag bedrivs av bolaget. Något behov av att nu ytterligare reglera vindkraftverksamheten finns inte. Beslutet är ett gynnande förvaltningsbeslut som inte kan ändras utan att vissa förutsättningar är uppfyllda.

För det fall ett nytt föreläggande adresserat till den nya verksamhetsutövaren ska meddelas ska innehållet således följa befintligt föreläggande, om det inte föreligger skäl som motiverar en ändring.

Det är idag inte fast praxis att föreskriva om visst maximalt källjud från vindkraftverken (Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 april 2012 mål M 7022-11, den 24 januari 2013 i mål M 8236-12 samt den 23 oktober 2014 mål M 4107-14). Praxis torde vara att det är tillräckligt att föreskriva bullervillkor om maximal högsta ljudnivå vid bostad om 40 dB (A).

Mark- och miljööverdomstolen har i mål M 8236-12 uttalat att ett bullervillkor om 40 dB (A) överensstämmer med praxis i fråga om vindkraftsetableringar och ”har bedömts tillräckligt för att säkerställa att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppkommer till följd av buller från vindkraftverk.” Vidare konstaterades att det utifrån de bullerberäkningar och redovisningen om hur bullernivåerna kunde regleras som förevisats i målet stod klart att det fanns faktiska och tekniska möjligheter att efterleva det av länsstyrelsen uppställda villkoret. Det saknades därför enligt domstolen skäl att uppställa strängare krav än det i praxis vedertagna begränsningsvärdet. Någon marginal till värdet - i praktiken innebärande ett strängare begränsningsvärde - krävdes inte heller.

I ett mål från den 31 oktober 2013 M 1833-13 från mark- och miljödomstolen i Vänersborg- där det faktiskt förekommit klagomål på buller från vindkraftverken har man kommit fram till att det inte fanns anledning att uppställa strängare krav i bullerhänseende för vindkraftsverksamhet än 40 dB (A) vid bostäder. Av betydelse för bedömningen var att verksamhetsutövaren förelagts att inkomma med ett kontrollprogram, vilket gav tillsynsmyndigheten ökade möjligheterna att kontrollera att bullervillkoren faktiskt uppfylldes vid de aktuella bostäderna. I det nu aktuella fallet har inga klagomål på buller framförts. Dessutom finns ett kontrollprogram upprättat för bolagets verksamhet som omfattar ljudmätningar.

I mark- och miljööverdomstolens mål M 4107-14 var det frågan om ett villkor om ett avstånd om 1 000 meter mellan vindkraftverk och befintliga bostadshus var miljömässigt motiverat. Ur bullersynpunkt ansågs det dock inte vara miljömässigt motiverat med ett preciserat krav på ett visst avstånd utan att det är tillräckligt att placeringen av vindkraftverken regleras genom ett villkor om maximalt tillåtet buller vid bostäder.

Det som miljöförbundet angivit för utfärdandet av det nya föreläggandet är enbart hänförligt till myndighetens ambition att underlätta den egna verksamheten. Att en källjudsbegränsning kan underlätta för samtliga verksamhetsutövare i området när de ska beräkna vilket bullerutrymme för sina vindkraftsverksamheter de har i förhållande till varandra beror inte på källjudsbegränsningen i sig utan på det faktum att de olika verksamhetsutövarna får information om källjudet gällande respektive vindkraftverk. Bolaget har inget intresse av att dölja dess uppgifter.

Bolaget noterar vidare att miljöförbundet inte ställt motsvarande krav på källjudsbegränsning för de verk som drivs av andra verksamhetsutövare i närområdet. Dessutom fann mark- och miljödomstolen i Växjö i dom i mål M 3829-13 från den 10 februari 2014 att den av miljöförbundet uppfattade risken för kumulation av bullereffekter i området inte utgjorde tillräckliga skäl för att förelägga bolaget i det då aktuella målet att kontrollera ljudeffektsnivån för sina vindkraftverk, när klagomål

inte inkommit eller när det inte fanns andra indikationer på att buller från verken medförde olägenhet för människors hälsa eller miljön. Nyttan av en källjuds-begränsning ter sig således än mer tveksam.

I anledning av länsstyrelsens resonemang avseende eventuella framtida tillkommande etableringar i området får bolaget särskilt understryka att det saknas rättsliga förutsättningar att reglera bolagets verksamhet utifrån vad som kan tänkas vid en framtida markanvändning. Detta är en grundläggande princip inom svensk miljö rätt. Vad som påtalats från länsstyrelses sida om enkelhet i samband med tillsynsarbete förändrar inte detta förhållande.

Vidare vidhåller bolaget att en begränsning avseende källbuller medför en sub-optimering av nyttjandet av vindkraftverksamheten. Länsstyrelsen har i sitt beslut anfört att det inte skulle finnas någon möjlighet för bolaget att driva sina verk med högre källbullernivå än 102,1 dB (A) om man inte vill överskrida 40 dB(A) vid bostäder. Detta är inte korrekt. Bolagets beräkningar visar att länsstyrelsens antagande saknar grund. Ett högre källjud kan tillämpas utan att 40 dB (A) överskrids. De bör således framhållas att bolaget riskerar att gå miste om en produktion om 1 870 MWh/år vilket motsvarar 1 028 500 kr/år vid 55 öre/kWh om en maximal källbullernivå om 102,1 dB (A) föreskrivs för aktuella verk.

I sammanhanget noteras också att en ändring av en anmälningspliktig verksamhet endast kräver ny anmälan om ändringen är av betydelse ur störningssynpunkt. Det finns inget hinder mot ett högre källjud än vad som angetts i ljudberäkningarna enligt den ursprungliga anmälan så länge som ljudnivån vid bostäder inte överstiger 40 dB (A). Nyttan av begränsningen av källjudet från vindkraftverken står således inte i rimlig proportion till den skada den skulle medföra bolaget.

Det saknas stöd för att utforma bullervillkoret på det sätt som skett genom det överklagade beslutet. Miljöförbundets beslut ska därför ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Miljöförbundet har förelagts att yttra sig i målet och anför bl.a. följande.

Miljöförbundet motsätter sig bolagets överklagande och yrkar att mark- och miljödomstolen fastställer länsstyrelsens beslut. Utöver de grunder som anges i det överklagade beslutet vill miljöförbundet framhålla följande. Det källjud som utgjort underlag för vindkraftverksamhetens lokalisering och utövande vid prövning av anmälningsärenden, är det källjud som miljöförbundet generellt bedömer att verksamheter ska uppfylla då flera vindkraftsutövare ska ”samsas” om samma ljudutrymme. Att det lyfts fram i ett försiktighetsmått torde ses som ett steg i rätt riktning vad gäller säker myndighetsutövning, för att det klart och tydligt framgår vad tillsynsmyndigheten bedömer att verksamhetsutövaren ska uppfylla.

Störning i form av ljud från vindkraftsverksamhet bedöms vara en av de största potentiella olägenheterna som verksamheten kan ge upphov till. Om verksamheten ändrar källjudet som angivits i anmälan torde detta vara en grund till att lämna in en anmälan och förändring av verksamhet i enlighet med 1 kap. 11 § punkt 2 miljöprövningsförordningen (2013:251), framförallt om vindkraftverken omfattas av kraven om ackumulerad ljudnivå tillsammans med andra närliggande verksamhetsutövare. Vid handläggning av denna anmälan kan då utredas om utrymme till förhöjt källjud finns eller inte.

Inom en radie av ca 1,5 km finns tre olika verksamhetsutövare med respektive tre, två och ett vindkraftverk. Aktuell vindkraftsverksamhet ligger således i ett område med flera verksamhetsutövare som är aktiva inom samma bransch och där det bedöms väsentligt att tydligt klargöra miljöförbundets bedömning ur ett verksamhetsutövar- och tillsynsmyndighetsperspektiv men ytterst för att tillse att eventuell olägenhet avseende förhöjda ljudnivåer hos närboende kan utredas så snart som möjligt.

Miljöförbundet har vid ett flertal klagomålsärenden gällande förhöjda ljudnivåer från flera vindkraftverk med olika verksamhetsutövare inblandade, erfarit långa handläggningstider med anledning av utdragna utredningar av respektive vindkraftverks egentliga källjud i förhållande till det källjud som uppges i samband med

anmälan. I flera ljudmätningar som gjorts av ackrediterade utförare har källjudet varit högre, ibland avsevärt högre, än det som uppgetts i anmälan. Om klagomålet visar sig vara befogat ställs krav på åtgärder på de verksamhetsutövare som inte innehåller det källjud som inlämnats som underlag vid prövning av uppförande av vindkraftverket.

Utifrån dessa erfarenheter vill miljöförbundet ge tydliga och skäliga försiktighetsmått som grundar sig på uppgifter som verksamhetsutövaren själv uppgett. Motsvarande försiktighetsmått ställs på samtliga vindkraftverk (utan s.k. frivilligt tillstånd) i regionen i takt med att uppgifter om ny verksamhetsutövare inkommer eller i samband med det planerade tillsynsarbetet.

Bolaget anför vidare bland annat att syftet från miljöförbundets sida är att med den tillkommande regleringen av källjudet underlätta vid kommande tillsyn. Några klagomål på buller finns inte i detta fall och inte heller överstigs 40 dB (A) vid dagens källjud enligt angivna beräkningar. I mark- och miljödomstolens avgörande från den 3 juli 2012 i mål M 4572-11, hade villkor om källjud föreskrivits med liknande motivering. Mark- och miljödomstolen angav att det ankommer på sökanden att förvissa sig om att valda verk och slutlig placering verkligen ryms inom den villkorsreglerade ljudnivån 40 dB (A) vid bostäder. Med hänsyn till att bullerpåverkan huvudsakligen beror av både avstånd och källstyrka ”finns inte skäl att ställa krav på maximalt källjud för samtliga ingående verk i den aktuella parken”. Dessutom uttalade domstolen att ljudnivån 40 dB (A) ska innehållas vid bostäder har ”i praxis bedömts vara godtagbar för att förhindra att icke ringa olägenheter för människors hälsa och miljön uppkommer till följd av vindkraftsverksamheten”. Någon annan bedömning torde inte vara motiverad i nu aktuellt fall.

Det är varken behövt eller rimligt att föreskriva om källjud på det sätt som miljöförbundet gjort. Begränsningen medför en betydande negativ påverkan på verksamheten utan att medföra någon nytta och utan att behövas för att kunna innehålla värdet 40 dB (A).

Bolaget åberopar vidare mark- och miljööverdomstolens avgörande från den 9 april 2015 i mål nr 62-15. Där domstolen kom fram till att tidigare beslutade försiktighetsmått gällde oförändrade för den nya verksamhetsutövaren varför klagandens yrkande om förbud m.m. för den aktuella vindkraftverksamheten som var baserade på försiktighetsmått som utfärdats för den tidigare verksamhetsutövaren även skulle prövas gentemot den nya verksamhetsutövaren.

I nu aktuellt fall får sammanhanget påpekas att bytet av verksamhetsutövare inte ens inneburit någon personell förändring.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Bolagets grunder för överklagandet följer två argumentationslinjer. För det första menar man att miljöförbundet varit förhindrat att besluta om försiktighetsmått som i förhållande till ett den 28 januari 2010 meddelat beslut innefattar skärpningar till nackdel för verksamhetsutövaren. För det andra menar man att det saknas grund för att reglera vindkraftverkens källjud.

I den förstnämnda frågan gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Beslut om försiktighetsmått o.dyl. i anledning av anmälan är, som anförts av länsstyrelsen, riktade mot en bestämd verksamhetsutövare. Överlåts den verksamhet beslutet rör till ny utövare krävs, för att sådana försiktighetsmått m.m. som må ha förelagts den tidigare verksamhetsutövaren ska gälla mot förvärvaren, att ett nytt beslut, riktat mot denne, meddelas. Riktigheten av det nu sagda bekräftas av Mark- och miljööverdomstolens (MMÖD) dom den 9 april 2015 i mål M 61-15. I det fallet var fråga om innebörden av två till en ny utövare av vindkraftverksamhet riktade beslut från en miljönämnd, vari denna uttalat att anmälan om verksamhetens övergång inte medförde behov av ytterligare försiktighetsmått, utöver dem som redan föreskrivits genom tidigare beslut, riktade mot den tidigare verksamhetsutövaren. MMÖD fann, att det genom de senare besluten tydligt framgick, att de försiktighetsmått som tidigare riktats mot den tidigare verksamhetsutövaren numera var riktade mot den

nya verksamhetsutövaren. Domen utsäger inte, att de tidigare bestämda försiktighetsmått m.m. skulle, de nya nämndbesluten förutan, vara tillämpliga mot den nya verksamhetsutövaren. Därmed saknas enligt mark- och miljödomstolens bedömning grund att i förevarande mål tillämpa den genom rättspraxis antagna regel som säger, att gynnande förvaltningsrättsliga beslut inte får ändras till den enskildes nackdel utom i vissa undantagssituationer. Ändringsförbudet kan enligt domstolens mening inte göras gällande av annan än beslutets (det äldre, gynnande beslutet) adressat, och det nya beslutet är ej riktat mot denne.

I frågan om huruvida miljöförbundet haft tillräcklig grund för att meddela föreskrift om maximalt källjud från verken gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Domstolen konstaterar först, att den av miljöförbundet valda konstruktionen innebär, att verksamheten såvitt avser buller skall iaktta två var för sig begränsande regler, en reglerande kraftverkens ljudemission och den andra inriktad på begränsning av den ljudimmission som verken kan orsaka. Eftersom syftet med en sådan dubbelreglering knappast kan vara annat än att envar av reglerna skall träffa fall som inte träffas av den andra regeln verkar båda reglerna som en begränsning av verksamheten i förhållande till vad som hade varit fallet om endast den andra regeln varit gällande. Skulle motsatsen vara fallet är en av reglerna meningslös och därmed överflödigt. Genom en numera tämligen omfattande praxis från MMÖD får anses fastslaget, att den normala regleringen av frågan om buller från vindkraftverk i tillståndsdomar och domar i anmälningsärenden utgörs av uppställande av ett krav på att buller från vindkraftverk inte får överskrida ett värde om 40 dBA någon gång under dygnet utomhus vid närmaste bostadshus. Det överklagade beslutet innehåller också en sådan reglering. För att det i ett sådant fall skall kunna anses behövligt att tillsynsvis införa en begränsning även av emissionsvärden måste begränsningen motiveras av särskilda förhållanden i det enskilda fallet.

Miljöförbundet har i sitt beslut anfört tämligen utförliga skäl beslutet att föreskriva ett högsta värde för vindkraftverkens källjud. Härav får anses framgå, att föreskriften inte har någon platsspecifik motivering. Tvärtom beskrivs i skälen att det inom Ystad-Österlenregionen blivit allt vanligare att grupper av vindkraftverk inte har en

och samma verksamhetsutövare och att det är svårt att bedöma bullerpåverkan från varje enskilt kraftverk. Vidare uttrycker förbundet sin avsikt att fortsättningsvis ange högsta tillåtna källjud i försiktighetsmåten. Överhuvudtaget innefattar de anförda skälen närmast en beskrivning av en ny ordning för förbundets prövning av anmälningsärenden rörande vindkraft, en ordning som generellt avses baseras på begränsning av emissionsvärden, dock med en kompletterande begränsning avseende immissionsvärden. Med hänsyn till vad ovan sagts kan en sådan lokalt bestämd generell reglering inte anses förenlig med rådande rättspraxis.

Något annat skäl för en begränsning av källjudet på det sätt som underinstanserna har bestämt har inte förekommit i målet. Det framstår visserligen som osäkert, om bolaget förmått att tillfredsställande visa, att den angivna begränsningen av buller vid bostäder kan innehållas ens vid det källjudsvärde länsstyrelsen uppställt. Emellertid framstår inte uppställandet av ett begränsningsvärde i fråga om källjudet som en rationell väg att komma till rätta med denna brist, som snarare sammanhänger med frågan om vilken säkerhet som kan krävas av den beräkningsmodell för ljudimmission som används. Det kan inte heller komma i fråga att på talan av bolaget uppställa ett strängare immissionsvärde eller införa strängare försiktighetsmått än de som bestämts av underinstanserna.

På grund av det anförda finner mark- och miljödomstolen, att bolagets talan ska bifallas i så måtto att någon begränsning av de aktuella vindkraftverkens källjud inte ska bestämmas.

Bolaget har emellertid även yrkat ändring av miljöförbundets beslut i fråga om uppföljning och kontroll. Någon grund för yrkandet har inte anförts. Domstolen finner inte heller att framställningen i övrigt innefattar skäl för den nu yrkade ändringen. Det bör avslås i nu berörda delar och överklagandet bifallas blott på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 9 mars 2016.

Carl-Göran Heden

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Hasselberg Fridh.